

250617 Kulturvandring i Långvak!

Tisdag eftermiddag i midsommarveckan, då var det dags för SPF Jössebygdens seniorer att samlas för en vandring runt i den vackra och kulturellt rika byn Långvak, vid sjön Ullen.

Med ryggsäckar med fika och regnkläder i reserv, samt diverse gånghjälpmedel efter behov, vandrade vi längs gräs- och grusvägar under guidning av Carina och Thore Holmgren, bosatta mitt i byn.

Carina som forskat i byns historia hade mycket spännande och intressant att berätta om byggnader och människor.

Människor var bosatta i Långvak redan på stenåldern, det kan både fynd av olika klubbor och yxor berätta, liksom ett stort fångstgropsystem från 500-talet.

En del av de gamla gårdarna i byn finns nu kvar bara som stengrunder och minnesplaketter, andra är flyttade, eller renoverade och tillbyggda.

Ett av de första stoppen var vid Hagen, där vi fick höra historien om Arvikas förste spion!

Här bodde syskonen Oskar och Maria Andersson.

"Oskar på Hagen" var hemlig agent under unionskrisen 1905, och han hade lyckats komma över den norska mobiliseringsordern!

Hans systerdotter har senare berättat om hur ängsliga hans anhöriga var när han utförde sitt uppdrag i Norge.

Sedan kom vi till Väststuga, den gamla Zetterqvistska konstnärsgården. Här deltidbor idag Nina Zetterqvist tillsammans med sin man Peter.

Av någon anledning, för många i vägen?, missade jag nu att ta ett foto av hela huset, så det här fotot är taget i våras, när vi planerade programmet...

Här fick vi höra mycket, om både husets historia och om familjen Zetterqvist.

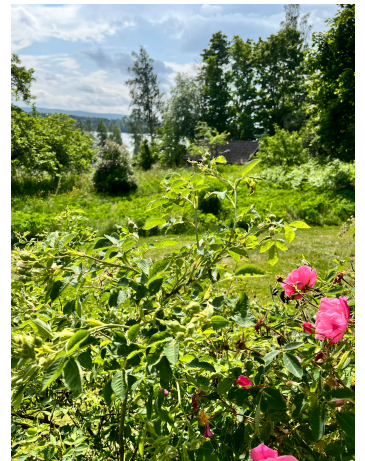
Både Carina och Nina hade mycket att berätta här. Gården köptes 1907 av av "gamla pappa Lars", musikprofessorn, inflyttad från Stockholm. Det finns en sorglig historia bakom den affären, med ekonomiskt trångmål för förre ägaren och en förtvivlad dotter som inte ville lämna gården, - hon sägs fortfarande banka i väggar och spöka runt i i huset!

Nina berättade att gården då bestod av den vänstra delen, i värmländsk stil. Tillbyggnaden till höger ritades av arkitekt Ragnar Östberg, så att det skulle framgå att Värmland och Stockholm möttes här, - inspiration var kåkarna på Söder i Stockholm, med sina brutna tak!

Vi fick höra många historier om livet här, och om det vittförgrenade släktträdet.

"Pappa Lars" och hans hustru Amy fick många barn: några dog tidigt, Fredrik och Lars ("Lasse") blev musiker, Jérôme blev konstnär, och Knut modellör/skräddare.

Lasse, som spelade cello, gifte sig aldrig, han levde länge och var den som tog över Väststuga. Jérôme och hans hustru Märta, också hon konstnär, hade tidigare köpt huset Åsen i Långvak, där deras dotter Kajsa växte upp.

Knut levde med hustru och sina två söner Olle och Jörgen i Karlstad. Som bekant blev de båda både konstnärer och musiker, med ungdomsåren främst i Göteborg. Olle blev kvar där med konstnärshustru Denice, Jörgen flyttade till Rackstad. Senare övertog Olle och Denice Väststuga efter Lasse, och sedan några år är det alltså nu deras dotter Nina, som förvaltar det. Även hon är välkänd konstnär, framför allt i textil.

Nina bjuder oss in i huset, – här står hon i det gamla köket, och berättar om renoveringen av den gamla bakugnen.

Huset är mycket varsamt anpassat för modernt liv, det finns nu ett nyare kök, men möbler och inredning finns kvar från förr. "Det är lite som att bo i ett museum", var det någon som sade. Så fint, allt!

Så fick vi tacka för oss, och på vägen ut från gården fick vi ännu en historia från förr: Den om varifrån namnet Konstabäcken kommer. Konstanze bodde i en jordkula nära bäckutloppet i sjön. Hon dränkte sitt nyfödda barn i bäcken, och avrättades senare vid Sågmons avrättningsplats. Man vet inte när, det bör ha varit tidigare än början av 1700-talet, eftersom namnet efter henne finns på en karta från den tiden.

Nu gick vi tillbaka till Carina och Thores hem, där vi tog fikapaus runt huset. Solen sken lite på oss nu! T.h. ses Börje Wahlund och Sölve Hermansson.

Sedan fortsatte vandringen, nu neråt vägen åt andra hållet, med nya boplatser att höra om! Och historier om människor!

Om Johan Spik och Öststuga, - han var brevbärare i Långvak. Han gick till fots och hämtade posten i Arvika, och tillbaka, med unikabox och postväska. Han gick varje dag 2,8 mil. 1962 utnämndes han till Sveriges äldsta brevbärare till fots!

Och vi fick höra om om soldaten Lång och hans torp.... Och om hur viktig en häst var. Och vi fick höra om den vilda rallarfesten på en av gårdarna som slutade med dråp, och rätttegång!

Så gick vi över vägen, förbi den vackra plats där det allra äldsta hemmanet låg, söder om vägen och öster om Ullen. Det huset är idag ersatt av ett nyare. Efter några vägsکیل och backar uppåt, så kom vi så till nästa anhalt på vår vandring!

Det här är Åsen! Stugan stod ursprungligen nära Väststuga, men flyttades hit någongång. Det var detta huset som Jérôme och Märta köpte, och nu var det deras dotter Kajsa, som hälsade oss välkomna på förstukvisten.

Snart 90 år är hon nu den äldsta kvar i den generationen, kusin till Olle och Jörgen. Också hon en mycket välkänd konstnär, som tillbringat en stor del av sitt liv här och i bostaden i Nordnorge, tillsammans med sin man, den svensk-norska konstnären Per Adde (död 2020).

Kajsa bjöd oss in i sitt hem, där hon också mycket generöst bjöd på sig själv och sitt liv! Vi fick höra så mycket: om husets historia, om föräldrarna och barndomen, om skolminnen och utbildningar, och om hennes liv som "målare"!

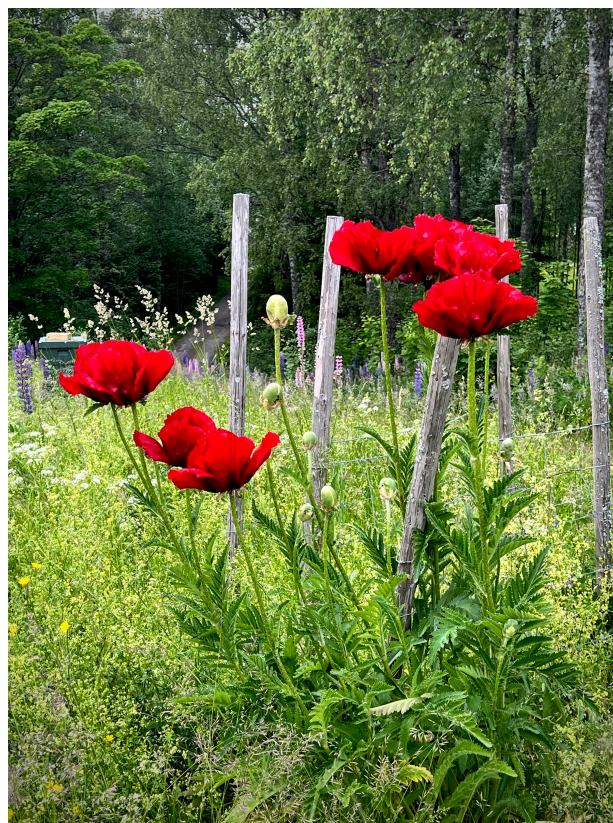

Kajsa är fortfarande aktiv. Nu snart skulle hon åka upp till bostaden i Nordnorge, sedan besöka Kiruna där hon ska ha en utställning. Till hösten ska hon ha en stor retrospektiv utställning på Konstakademin i Stockholm, där hon en gång började sin utbildning!

Det var så roligt och intressant att höra henne berätta! Tiden gick så fort! Plötsligt var klockan nästan halv sex, och då visade det sig att ännu en programpunkt stod på menyn. Vi skulle vandra vidare till "Sven i Furtan"!

En del av oss, däribland jag själv, var då tvungen att bryta av och bege oss hemåt, av olika anledningar. De flesta i gruppen fortsatte, tror jag, men det kan jag alltså tyvärr inte berätta något om! Alldeles oavsett det, var det en fantastiskt fin och trevlig eftermiddag som vi alla hade fått!

Så mycket rik historia och kultur, och i ett så vackert landskap dessutom. Till och med nattviol fick vi se i skogen!

Stort tack till alla inblandade! Till Börje som kläckte idén, till Carina och Thore som arrangerat och guidat oss, och inte minst till Nina och till Kajsa, som så generöst tagit emot oss i sina hem!!

Vid dator och kamera,
Annelise Paulsen